

NIEUWJAARSVERSLAG

WWW.HISTORISCHCENTRUMOVERIJSEL.NL FEBRUARI 2016

DE HOOGTEPUNTEN VAN 2015

In januari 2016 heb ik na meer dan veertien jaar in de Tweede Kamer werkzaam te zijn geweest de overstap naar het Historisch Centrum Overijssel en de IJsselacademie gemaakt. Weer terug bij mijn oude liefde: de geschiedenis.

Hoewel we ons met het verleden bezighouden staat de tijd niet stil. Ik vind het mooi om te zien hoe zowel binnen het Historisch Centrum Overijssel als de IJsselacademie nieuwe ontwikkelingen, zoals

digitalisering, voortvarend worden opgepakt. Overijssel is een provincie met indrukwekkend cultuur-historisch erfgoed. Ik vind het een

voorrecht om daar nu mee bezig te zijn en met de medewerkers van het Historisch Centrum Overijssel, de IJsselacademie en velen daarbuiten een actieve bijdrage te leveren aan het bewaren en toegankelijk maken van dat erfgoed.

Graag kijken we in dit jaarverslag samen met u terug op het jaar 2015: het jaar waarin Bert de Vries afscheid nam als directeur van het Historisch Centrum Overijssel. 2015 stond voor een groot deel in het teken van

70 jaar bevrijding. In heel Overijssel werden initiatieven ontplooid die een relatie hadden met dit onderwerp. Ook wij, als Historisch Centrum Overijssel, zijn actief geweest rond dit thema.

We kijken uit naar een jaar vol nieuwe ontwikkelingen en samenwerkingen. Blijft u ons volgen?

Arie Slob

Directeur Historisch Centrum Overijssel en IJsselacademie

#HCOverijssel

www.historischcentrumoverijssel.nl

70 JAAR BEVRIJDING OVERIJSEL

In 2015 was het 70 jaar geleden dat Overijssel werd bevrijd. In de provincie waren er op verschillende plaatsen festiviteiten, met als hoogtepunt natuurlijk het bevrijdingsfestival in Zwolle op 5 mei.

De bevrijding van Overijssel heeft in totaal 17 dagen geduurd. Op 1 april 1945 werd het eerste stukje Overijssels grondgebied bevrijd: Haaksbergen kon de vlag buiten hangen. De bevrijding volgde van oost naar west tot op 17 april, ruim twee weken later, ook Kampen werd bevrijd.

Foto Voerman

BIJZONDERE AANWINSTEN OVER DE TWEEDE WERELDOORLOG

In 2015 hebben wij een aantal bijzondere stukken mogen toevoegen aan onze collectie over de Tweede Wereldoorlog. Verzamelingen die ons veel informatie geven over de periode 1940-1945 in Zwolle én Overijssel.

Verzetskrant Luctor et Emergo

Via Henk Brassien hebben wij documentatie ontvangen over een verzetskrant die is opgericht in Nieuwleusen: *Luctor et Emergo*. De vader van Henk Brassien was één van de twee initiatiefnemers. De illegale krant is medio 1943 ontstaan als reactie op de Duits gezinde Zwolse krant. Verspreiding gebeurde door koeriersters die ze per directoire (damesonderbroek) vervoerden naar Zwolle, Ommen, Meppel en Balkbrug. Midden 1944 werd de krant ook in Drenthe verspreid. Na de oorlog ging de heer Brassien verder met zijn journalistieke ambities bij dagblad Trouw.

Archief van Leo Schotman

Leo Schotman is een kenner op het gebied van geallieerde vliegtuigen. Hij heeft veel onderzoek gedaan naar neergestorte

vliegtuigen in en rond Zwolle. Zijn informatie heeft uiteindelijk geleid tot de publicatie van het boek *Zij vielen rondom Zwolle*, een postuum eerbetoon aan omgekomen piloten en bemanningsleden uit Canada, Tsjecho-Slowakije, Verenigde Staten, Australië, België en Groot-Brittannië. Het archief is door de auteur zelf aan ons geschonken. Het bevat veel informatie over de luchtoorlog rondom Zwolle, onder andere uitvoerige correspondentie, verslagen van ooggetuigen en vele unieke foto's.

Archief van verzetsman Jan Haan

Jan Haan was betrokken bij de verzetsgroep van de LO-LKP in de oorlog. Zijn documenten geven veel inzicht in de verzetsbeweging van de LO-LKP: hoe werkte één en ander, wie werkten er met elkaar samen.

Het archief is een verzameling verslagen, prenten, correspondentie en interessante materialen, waaronder een sigarettenpakje, distributiebonnen en persoonlijke stukken van familieleden. De archivalia zijn dankzij bemiddeling door Piet den Otter via de kleinzoon van Jan Haan bij ons terechtgekomen.

Het archief is een verzameling verslagen, prenten, correspondentie en interessante materialen

Het Historisch Centrum Overijssel gaat de ontvangen materialen met zorg sorteren, en mogelijk scannen, opslaan en toegankelijk maken. Wij zijn erg blij dat dergelijke bronnen ter beschikking komen.

FILM OORLOG IN OVERIJSSEL

In het kader van 70 jaar bevrijding is de documentaire 'Oorlog in Overijssel' opnieuw vormgegeven. De nieuwe versie is uitgebreid met 15 minuten beeldmateriaal, dat in de tussenliggende 25 jaar is opgedoken, en geheel voorzien van nieuw commentaar en aanvullende muziek.

De première vond op 10 april plaats in het Memory International War Museum in Nijverdal en werd bijgewoond door Ank Bijleveld-Schouten, Commissaris van de Koning in Overijssel. In de maanden april en mei werd op verschillende locaties in de provincie de vernieuwde documentaire

vertoond. De film toont aan de hand van authentieke beelden, veelal amateurbeelden,

hoe de Tweede Wereldoorlog in Overijssel is verlopen. De Duitse inval, het leven tijdens de bezetting en de bevrijding worden allemaal in beeld gebracht.

Het project kwam tot stand door een samenwerkingsverband tussen Historisch Centrum Overijssel, Ronron Audiovisuals, Provincie Overijssel en Bevrijdingsfestival Overijssel/Niek van der Sprong Producties.

Bekijk de film (in 3 delen) op:

oorloginoverijssel.mijnstadmijndorp.nl

LEVENSVERRHAAL COENRAAD ROOD

ONLINE

Op 1 mei 2015 lanceerden wij de website over Coenraad Rood: een niet-orthodoxe Jood die elf nationaalsocialistische kampen heeft overleefd. De datum was symbolisch: vrijdag 1 mei 1945 was de vooravond van de bevrijding van Coenraad Rood door de Amerikanen in kamp Amfing.

Coenraad Rood

Op 23 april 1942 krijgt de Joodse Coenraad Rood, 25 jaar oud en kleermaker van beroep, een oproep om zich te laten keuren voor een werkkamp. In de vroege ochtend van 25 april verlaat hij zijn vrouw Bep en vertrekt hij vanuit Amsterdam naar kamp Conrad, nabij Rouveen (Overijssel). Het is het begin van een huiveringwekkende reis van drie jaar, waarin hij van kamp naar kamp wordt gesleept in Nederland, Duitsland en Polen.

Rood keert uiteindelijk meer dood dan levend terug naar Nederland, waar hij zijn vrouw terugvindt. Hij heeft veel moeite om in Amsterdam weer voet aan de grond te krijgen. In 1960 emigreert hij met zijn gezin naar Amerika. Coenraad Rood stelt zich als taak dat wat tijdens de Holocaust is gebeurd naar buiten te brengen. Een belofte die hij zijn overleden kampkameraden

heeft gedaan; wie overleeft moet vertellen, opdat wij nooit zullen vergeten. Hij geeft lezingen op Amerikaanse scholen. Zijn centrale boodschap luidt: 'Haat niet. En

pas op, want neerkijken op de ander is het begin van haat!'

"Wie overleeft moet vertellen, opdat wij nooit zullen vergeten."

Alle kampen waarin Rood heeft gezeten

Het Historisch Centrum Overijssel heeft deze belofte overgenomen met de realisatie van een website over het levensverhaal van Coenraad Rood.

Bekijk het project via www.coenraadrood.org

70 JAAR BEVRIJDING ZWOLLE IN EDUCATIEVE EXPOSITIE

Op 14 april 2015 was het 70 jaar geleden dat Zwolle werd bevrijd. Aan de hand van bijzondere en veelal niet eerder gepubliceerde foto's uit de archieven van het Historisch Centrum Overijssel werd het alledaagse leven tijdens de Tweede Wereldoorlog in beeld gebracht.

Ad van Liempt opende de tentoonstelling en schreef als eerste een wens op de herdenkingsmuur.

Wij hebben bijna 700 leerlingen mogen ontvangen die een les hebben gevolgd in de tentoonstelling. Onder begeleiding van een docent hebben zij opdrachten gemaakt. Als afsluiting mocht iedere leerling een wens voor de wereld opschrijven op een speciale wensmuur. Ad van Liempt was de eerste die een boodschap opschreef tijdens de opening,

vele leerlingen en bezoekers volgden. Op 14 april, de bevrijding van Zwolle, heeft burgemeester Meijer van Zwolle een les bijgewoond.

Feestvierende Zwollenaren voor de Sassenpoort. Bron: Nationaal Archief

'Zwolle is bevrijd. Om 10 uur werd gezegd: ze zijn al in Assendorp. Het was ongelooflijk, want we hadden nog geen schot gehoord. Om kwart over één luidden de klokken een kwartier lang. Dat was het officiële teken dat we vrij waren.'

FOTONTDEKkingEN OP LOCATIE

In 2015 heeft het Historisch Centrum Overijssel onder de noemer **FOTONTDEKkingEN** op wisselende locaties in Zwolle unieke historische foto's in beeld gebracht. Samenwerkingsprojecten met én de Grote Kerk en het Stedelijk Museum Zwolle maakte het voor het Historisch Centrum Overijssel mogelijk om in het stadscentrum foto's uit de schitterende beeldcollectie onder de aandacht te brengen.

In de Grote Kerk hebben gedurende de zomermaanden 27.000 bezoekers kunnen genieten van het 'Rondje Grote Kerk'.

Enorme foto's toonden de kerk, door de tijd heen, in al zijn trots en glorie vanuit verschillende windrichtingen.

Foto Harry ten Klooster

In de maand oktober bezochten bijna 6.000 bezoekers de fototentoonstelling "Dit is onze stad! Zwolle in de jaren '50 en '60".

Eén brok nostalgie, met reacties als:
"Geweldig! Met een brede glimlach rondgekeken."

"Fantastische beelden uit mijn eigen jeugd. Leuk om te laten zien aan mijn kleinzoon."

"Wat leuk krijg er geen genoeg van."
"Onherkenbaar voor mij, maar niet voor opa. ik ben geboren in 2005. Opa is geboren in 1938."

Een groot succes!

KENGETALLEN 2015

ALGEMEEN

Omvang organisatie	€ 3.675.000
Aantal medewerkers	34 medewerkers, 25 fte
Aantal vrijwilligers	105 vrijwilligers
Aantal participatiebanen / re-integratie	5 personen

OMVANG COLLECTIE

Archief	17,5 km
Bibliotheek	1.5 km
Beeldmateriaal	221.273 items
Audiovisueel	18.839 items

PUBLIEKSBEREIK

Aantal bezoekers studiezaal	3.211
Aantal bezoekers tentoonstellingen (Mede door de succesvolle tentoonstellingen "Rondje Grote Kerk" in de Grote Kerk en "Dit is onze stad, Zwolle in de jaren '50 en '60" in het Stedelijk Museum Zwolle)	34.557
Aantal bezoekers activiteiten	274
Aantal bezoekers verhuur zalen	130

EDUCATIE

Aantal leerlingen in het HCO	3.850
------------------------------	-------

DIGITAAL BEREIK

Aantal website-bezoeken www.historischcentrumoverijssel.nl	228.736
Aantal website-bezoeken www.mijnstadmijndorp.nl (inclusief het daarbij horende www.onderzoekoverijssel.nl)	2.114.991
Aantal website-bezoeken online magazine	11.503
Aantal nieuwsbrief abonnees	4.360
Aantal abonnees mailing MSMD online magazine	3.594

SOCIAL MEDIA #HCOverijssel

Facebook fans	676
Twitter volgers	1.927
YouTube – aantal filmpjes bekeken	131.582

Top 3 aangevraagde stukken

1. Kadaster. 2. Bouwvergunningen. 3. Notarissen in Overijssel

historisch
centrum
overijssel

Van Wevelinkhovenstraat, Zwolle

T 038 426 63 00

contacthco@historischcentrumoverijssel.nl

Parkeren & navigatie: Eikenstraat 20, 8021 WX Zwolle

Openingstijden:

Dinsdag: 9:00 uur t/m 17:00 uur

Donderdag: 9:00 uur t/m 21:00 uur

Woensdag: 9:00 uur t/m 17:00 uur

Vrijdag: 9:00 uur t/m 13:00 uur

Kijk op onze website voor nieuws en activiteiten

www.historischcentrumoverijssel.nl

MIJNSTADMIJNDORP

Op donderdag 12 maart is de vernieuwde website van MijnStadMijnDorp gelanceerd, samen met de digitale onderzoeksomgeving Onderzoek Overijssel. MijnStadMijnDorp is een samenwerking van diverse Overijsselse historische verenigingen en cultuurhistorische instellingen. In 2015 waren er in totaal ruim veertig collecties op MijnStadMijnDorp en OnderzoekOverijssel te vinden, variërend van foto's en films tot krantenknipsels, bidprentjes en kaarten. Daarnaast zijn er honderden nieuwe verhalen, nieuwsberichten en evenementen op het platform geplaatst. Het aantal nieuwe deelnemers met een collectie groeit nog steeds. Onlangs heeft het Gemeentearchief Almelo besloten haar collectie op MijnStadMijnDorp te plaatsen. Deze zal in de loop van 2016 zichtbaar zijn.

HOOGTEPUNTEN E-DEPOT OVERIJSSSEL

Ruim 350 mensen hebben op 1 april in Zwolle de succesvolle conferentie 'Alles wat je altijd wilde weten over e-Depot maar nooit durfde te vragen....' bijgewoond. De conferentie vormde het startpunt van een reeks bezoeken aan Overijsselse overheden die geïnteresseerd zijn in een aansluiting op het e-Depot Overijssel.

Tegemoetkomend aan de informatiebehoefte over het Toepassingsprofiel Metadatering Lokale Overheden, is op 25 november de TMLO Roadshow georganiseerd. Een dag later, op 26 november, deed de Tournee van het Netwerk Digitaal Erfgoed het Historisch Centrum Overijssel aan. Al met al zijn er in 2015 een hoop resultaten geboekt! Wilt u meer weten over het e-Depot Overijssel? Raadpleeg dan de projectwebsite www.edepotoverijssel.nl

ONLINE TOEGANKELIJKHEID VAN ARCHIEVEN EN COLLECTIES

2015 stond in het teken van het online toegankelijk maken van archieftoegangen. Zo zijn er circa 240 toegangen op onze website verschenen die voorheen alleen op papier beschikbaar waren. Verder zijn er ruim twintig nieuwe archieftoegangen gemaakt. Daarmee is in totaal meer dan een kilometer archief digitaal ontsloten.

Ook wordt er door de WieWasWie-vrijwilligers nog steeds hard gewerkt aan het invoeren van gegevens uit de geboorteregisters van de Burgerlijke Stand. In 2015 zijn met het publiceren van 133 nadere toegangen ruim 100.000 geboorteakten raadpleegbaar geworden.

Daarbij worden steeds meer geboorte-, huwelijks- en overlijdensakten van scans voorzien en zijn de scans van de doop-, trouw- en begraafboeken in de provincie Overijssel online beschikbaar gekomen.

VOLG ONS!

Regelmatig posten wij nieuws, activiteiten en wetenswaardigheden over onszelf en onze collecties via Twitter, Facebook en YouTube. Houd ons in de gaten! #HCOverijssel

